

Харь І.О.

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: 0000-0002-7676-8273

СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У статті розкривається законодавче визначення суб'єктів корупційних кримінальних правопорушень за чинним кримінальним законодавством України. Крім того, з'ясовуються особливості та доцільність застосування зарубіжного досвіду стосовно суб'єкта корупційних злочинів в сучасній українській практиці.

Визначаються додаткові засоби та заходи протидії корупції в контексті кримінальної відповідальності за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди за результатами аналізу окремих зарубіжних держав. Досліджено досвід Франції, Австрії, Швеції, Швейцарії, Великобританії з протидії корупційним діянням за допомогою законодавства про кримінальну відповідальність. З'ясовано суб'єктів злочинів за законодавством Франції, Австрії, Швеції, Швейцарії, Великобританії за вчинення злочинів щодо прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди.

Визначені основні аспекти корупційних злочинів та їх суб'єктів у кримінальному законодавстві Франції, Австрії, Швеції, Швейцарії, Великобританії, які можна використати у вітчизняному законодавстві про кримінальну відповідальність щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням, які пов'язані з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди.

Відзначено, що в законодавстві Австрії важливою кваліфікуючою ознакою – є монопольне право або можливість реалізації власної правосуб'єктності, яка чітко детермінує, що особа вчиняє кримінальний злочин лише тоді, коли крім неї подібну дію не може вчиняти ніхто та що це не лише коло службових обов'язків чи функцій, покладені державою, а що це монополія на прийняття конкретного управлінського рішення і що це є визначальним. Відзначено, що підхід австрійського законодавця до розуміння природи корупційного діяння – монопольне право на прийняття або утримання від прийняття управлінських рішень, здатних змінювати характер діяльності суб'єктів господарювання, осіб приватного права, – розкриває виключність та особливість суб'єктивної сторони злочину, а також причинно-наслідкового зв'язку між метою протиправного діяння, самим діянням та наслідками, до якого воно призвело. Це положення може бути використане у вітчизняному законодавстві про кримінальну відповідальність за корупційні кримінальні правопорушення.

Ключові слова: прийняття; пропозиція; обіцянка; одержання неправомірної вигоди; корупційні злочини; корупційні кримінальні правопорушення; закордонний досвід; протидія корупції; кримінальне законодавство; корупція; суб'єкти корупційних кримінальних правопорушень; суб'єкти корупційних злочинів; особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Постановка проблеми. Протидія корупційним злочинам та попередження їх – це один із найбільш актуальних напрямів реалізації політики багатьох держав у світі. Ключовий елемент такої системи в зарубіжних країнах визначити важко, оскільки всі вони підходять до вирішення проблеми корупційних злочинів системно, розробляючи механізми та інструменти, що мають

комплексний характер дії та комплексний ефект. Водночас політика протидії корупційним злочинам, і особливо тим із них, які пов'язані із одержанням неправомірної вигоди, часто має особливості, що виражають ментальні, соціальні, цивілізаційні особливості розвитку суспільства. Крім того, більшість заходів, які вживаються в цій сфері у закордонних країнах, пов'язані із нетриві-

альним поглядом на проблему корупції, її економічну природу та соціальні наслідки. Такі заходи є цікавими для дослідження, особливо враховуючи той факт, що здебільшого вони демонструють ефективність, якої бракує вітчизняній системі протидії корупційним злочинам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інститут суб'єкта кримінального правопорушення у вітчизняному кримінальному праві знаходився в центрі уваги багатьох науковців, зокрема, в працях таких вчених як: П.П. Андрушка, М.Й. Коржанського, П.С. Матишевського, В.В. Сташиса, Є.Л. Стрельцов, В.Я. Тація, В.К. Гришука, С.С. Яценка та ін., які, займаючись питаннями порівняльного правознавства в галузі кримінального права, досліджували різні аспекти інституту суб'єкта злочину в кримінальному праві зарубіжних країн і їх співвідношення з українським кримінальним правом. Але до цього часу жодної роботи не було присвячено дослідженню суб'єктів корупційних кримінальних правопорушень, тому до цього часу ці питання не знайшли свого належного вирішення.

Виклад основного матеріалу. Законодавче визначення корупції надається у ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року, яка визначає корупцію «як використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей» [1]. Крім того, як впливає з аналізу чинного КК України, що «вчинення корупційного кримінального правопорушення розглядається як підстава для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру. Зокрема, відповідно до КК України (ч. 1 ст. 96-3), до таких підстав належать: по-перше, вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених у частинах 1 і 2 ст. 368-3, частинах 1 і 2 ст. 368-4, ст. 369 і 369-2 цього Кодексу; по-друге, незабезпечення виконання покладених на її уповноважену особу законом або установчими документами

юридичної особи обов'язків щодо вжиття заходів із запобігання корупції, що призвело до вчинення будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених у частинах 1 і 2 ст. 368-3, частинах 1 і 2 ст. 368-4, ст.ст. 369 і 369-2 цього Кодексу» [2].

Слід сприйняти визначення корупційного кримінального правопорушення, яке пропонує С.М. Гусаров, а саме: «корупційне кримінальне правопорушення – зловживання службовим становищем або умисне зловживання шляхом використання службових повноважень чи службового становища, тобто здійснення службовою особою будь-якої дії чи утримання від здійснення дій, що є порушенням законодавства, з метою одержання або прийняття неправомірної вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших адресатів або, відповідно, здійснення службовою особою дій у вигляді обіцянки/пропозиції або надання такої вигоди певним адресатам з метою схилити уповноважену особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень» [3, с.53].

Таке розуміння корупційного кримінального правопорушення, на наше переконання узгоджується з його загальним визначенням у ст. 19 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, зі змісту якої випливає, що таким кримінальним правопорушенням є умисне зловживання службовими повноваженнями або службовим становищем, тобто здійснення будь-якої дії чи утримання від здійснення дій, що є порушенням законодавства, державною посадовою особою під час виконання своїх функцій з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи [4].

Корупційні кримінальні правопорушення вичерпно визначені в КК України – це суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), що містить ознаки корупції і вчинене лише суб'єктом корупційного кримінального правопорушення [3, с. 53]. У цьому контексті важливо акцентувати увагу на тому, що «до ознак, які дають змогу відрізнити корупційні кримінальні правопорушення від інших видів кримінальних правопорушень, науковці зазвичай відносять сферу їх вчинення, спеціальний суб'єкт, особливі ознаки суб'єктивної та об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення» [5, с. 5]. Особливістю корупційних правопорушень є те, що їх зазвичай вчиняють спеціальні суб'єкти, визначені у ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» – особи, уповноважені на виконання функцій держави і місцевого самоврядування, особи при-

рівняні до них для цілей цього закону, та службові особи юридичних осіб приватного права [1]. Таким чином, спеціальний суб'єкт корупційних кримінальних правопорушень – це особа, яка порушує свої службові обов'язки з метою тим чи іншим способом задовольнити власні інтереси, або інтереси інших осіб, які суперечать принципам і завданням публічної служби.

Законом України «Про запобігання корупції» встановлюється перелік осіб, які можуть визнаватися суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення. У відповідності до ч. 1 ст. 3 цього закону: 1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією, - у випадках, передбачених цим Законом; 4) кандидати на пост Президента України та кандидати у народні депутати України, зареєстровані в порядку, встановленому законом.

В літературі неодноразово піднімалося питання характеристики суб'єктів корупційних кримінальних правопорушень за міжнародними антикорупційними конвенціями, а також законодавством зарубіжних держав, в тому числі і кримінального законодавства про кримінальну відповідальність за корупційні кримінальні правопорушення та їх порівняння з положеннями вітчизняного антикорупційного законодавства. Вирішення даних питань визнається надзвичайно проблемним з огляду на відмінності, перш за все, в юридичній техніці вказаних міжнародних актів та Кримінального кодексу України, а подекуди й через розбіжність концептуальних ідей, що лежать в їх основі.

Вивчення законодавства про кримінальну відповідальність зарубіжних держав з позиції порівняльного правознавства завжди вважалося одним із необхідних напрямків у роботі з удосконалення національного законодавства про кримінальну відповідальність, в тому числі стосовно відповідальності за корупційні кримінальні правопо-

рушення. Значимим є те, що в розвитку кримінального права звернення до базових категорій є пріоритетним, оскільки дозволяє з'ясувати ставлення до них законодавця тієї чи іншої держави, залученої до міжнародних відносин, а тому зобов'язаної погоджувати своє внутрішнє право з правом іноземних держав.

З чотирьох елементів складу кримінального правопорушення, відомих теорій кримінального права, нами був обраний суб'єкт корупційного кримінального правопорушення як ключовий елемент складу, що вчиняє суспільно небезпечне діяння, яке визнається корупційним кримінальним правопорушенням за чинним КК України.

Інститут суб'єкта кримінального правопорушення у вітчизняному кримінальному праві знаходився в центрі уваги багатьох науковців, зокрема, в працях таких вчених як: П.П. Андрушка, М.Й. Коржанського, П.С. Матишевського, В.В. Сташиса, Є.Л. Стрельцов, В.Я. Тація, В.К. Грищука, С.С. Яценка та ін., які, займаючись питаннями порівняльного правознавства в галузі кримінального права, досліджували різні аспекти інституту суб'єкта злочину в кримінальному праві зарубіжних країн і їх співвідношення з українським кримінальним правом [6, с. 137-143; 7, с. 1-248; 8, С. 1-1048].

Разом з тим, окремі питання законодавчого визначення суб'єкта кримінального правопорушення (злочину), в тому числі і суб'єкта корупційного кримінального правопорушення в кримінальному законодавстві держав Європейського союзу та інших провідних держав світу науковцями недостатньо досліджені.

Аналізуючи досвід зарубіжних держав у сфері боротьби з корупційними кримінальними правопорушеннями важливо зробити основний акцент на тих особливостях, які мають перспективу для України, але неможливі в межах сучасного правового поля. Тому стає необхідною зміна нормативно-правового забезпечення у процесі протидії корупційним кримінальним правопорушенням, потрібна реалізація більш ефективних засобів, до яких сучасний формат соціально-корупційних зв'язків не здатен швидко адаптуватися, є важливим на сучасному етапі в Україні.

Тому, досліджуючи зарубіжний досвід, необхідно виходити з таких критеріїв прийнятності його окремих заходів для цілей протидії корупційним кримінальним правопорушенням, пов'язаним з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди: 1) про-перше, заходи, які планується запроваджувати, повинні відпо-

відати стратегічним пріоритетам та напрямам правової політики, а також не обмежувати права та інтереси осіб, не повинні спричиняти зменшення обсягу демократичних прав і свобод; 2) по-друге, важливою є здатність заходів, які планується імплементувати, інтегруватися у вітчизняну правову реальність із найменшими проблемами для функціонування системи протидії корупційним злочинам загалом.

Відповідно до Кримінального кодексу Франції [7], як зазначає В.В. Шмигельський, «караними є такі корупційні діяння, як:

– пропозиція без законних на те підстав у будь-який момент прямо або опосередковано підношень, обіцянок, подарунків, презентів або будь-яких переваг;

– дія або утримання від будь-якої дії, що входить у коло повноважень функціонера держави-члена ЄС або зумовлена його обов'язками чи мандатом, або дії, здійснення якої полегшене його посадою, обов'язками або мандатом;

– вимагання функціонером держави-члена ЄС без законних на те підстав, у будь-який момент, прямо або опосередковано підношень, обіцянок, подарунків, презентів або будь-яких переваг для того, щоб зробити або утриматися від здійснення якої-небудь дії» [9, с. 187–188]. Аналіз цих діянь дає нам можливість зазначити, що: по-перше, суб'єктом п. 1 є особа, яка пропонує без законних на те підстав у будь-який момент прямо або опосередковано підношень, обіцянок, подарунків, презентів або будь-яких переваг; по-друге, суб'єктом п. 2 є функціонер держави-члена ЄС; по-третє за п. 3 також суб'єктом є функціонер держави-члена ЄС.

Таким чином, системний аналіз положень Кримінального кодексу Франції свідчить, що до відповідальності можуть бути притягнуті як посадові та службові особи публічного, так і особи приватного права.

Має цінність досвід криміналізації діяння за прийняття пропозиції/обіцянки, або одержання неправомірної вигоди у Великобританії. Офіційно в національному законодавстві Великобританії такий злочин, як зазначає О.І. Гузоватий – ««незаконне збагачення», посилаючись на інститут так званого «незрозумілого порядку погодження статків» (unexplained wealth orders) (далі – UWO) чітко не визначено» [10, с. 58–59]. Важливо зауважити, що системний аналіз положень Circular 003/2018 «Criminal Finances Act: unexplained wealth orders», яким власне і запроваджується UWO, демонструє неможливість ідентифікації детермінованих його ознак із відомим вітчизня-

ному закону про кримінальну відповідальність кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 368 або ст. 368-5 КК. Так О.І. Гузоватий справедливо стверджує, що «відповідно до вказаного вище нормативного правового акту UWO – це сукупність заходів, які перевіряють природу, джерела та спосіб походження статків особи, і вже залежно від того, чи був порушений закон у процесі їх накопичення, до особи застосовується відповідальність, але не за сам процес збагачення, а за кожну конкретну дію, яка призвела до незаконного накопичення статків» [10, с. 58–59]. Існує думка в юридичній літературі, що «UWO передбачає необхідність з'ясування обставин, як було отримано майно, де воно перебувало до того часу, як його отримала особа, обґрунтованість підстави протизаконного отримання доходів тощо. UWO – це інструмент розслідування. Він вимагає від відповідача надати інформацію з певних питань (законне право власності на майно та засоби, якими воно було отримано)» [11].

Нам уявляється, що UWO видається досить вдалим інструментом підвищення ефективності боротьби та протидії корупційним проявам, а тому потребує детального вивчення та запровадження у вітчизняне законодавство про кримінальну відповідальність, а також як організаційний механізм підвищення ефективності функціонування окремих органів сфери правопорядку за участі інститутів громадянського суспільства, адже UWO передбачає залучення до контролю за діями правоохоронців неурядових та громадських організацій. Виходячи із змісту законодавства Великобританії суб'єктом незаконного збагачення є відповідно службова особа та особа уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Відповідно до Кримінального кодексу Австрії за § 265 передбачено кримінальну відповідальність за такі дії: пропозиція, обіцянки або гарантія винагороди в тому разі, якщо особа не вчинятиме певних дій, або вчинятиме їх на користь інших осіб; вимагання, прийняття або обіцянка винагороди особою, яка володіє необхідним монопольним колом повноважень чи можливостей реалізації власної правосуб'єктності [12]. У цьому випадку важливу звернути увагу на кваліфікуючу ознаку – монопольне право або можливість реалізації власної правосуб'єктності, яка чітко детермінує, що особа вчиняє кримінальний злочин лише тоді, коли, крім неї, подібну дію не може вчинити ніхто. Це не лише коло службових обов'язків чи функцій, покладені державою, – це монополія на

прийняття конкретного управлінського рішення, і це, на нашу думку, є визначальним [12]. Слід погодитися з думкою, яка має місце в юридичній літературі, що «такий підхід австрійського законодавця до розуміння природи корупційного діяння – монопольне право на прийняття або утримання від прийняття управлінських рішень, здатних змінювати характер діяльності суб'єктів господарювання, осіб приватного права, – розкриває виключність та особливість суб'єктивної сторони злочину, а також причинно-наслідкового зв'язку між метою протиправного діяння, самим діянням та наслідками, до якого воно призвело. Такої чіткої логіки бракує вітчизняному законодавству» [13, с. 178].

Питанню корупції та хабарництва приділено увагу в загальному шведському законодавстві, зокрема Кримінальному кодексі, Кодексі про судочинство, Акті про аудит та інших законодавчих і підзаконних актах. Особливістю шведської моделі протидії і корупційним кримінальним правопорушенням є пряме залучення до процесу кримінального переслідування за них відповідного Омбудсмена за напрямом суспільних відносин, у межах яких було вчинено корупційне кримінальне правопорушення [14, с. 200–201]. У Швеції активну участь у запобіганні корупції здійснюють громадські організації, такі як, наприклад, «Інститут проти хабарів», який зосередився на детальному роз'ясненні тонкощів антикорупційного законодавства [15, с. 27]. В існуючих публікаціях зазначається, що ««Інститут проти хабарів» виступає своєрідним засобом контролю за особами, які потенційно можуть стати

суб'єктами корупційних злочинів, функціонуючи в площині суспільної моралі. Більше того, саме неурядові організації в Швеції розробили Code of gifts, Rewards and other benefits in business – своєрідне Положення або Кодекс про подарунки, нагороди та винагороди. Хоча він є тотожним до норм кримінального законодавства, але є обов'язковим для дотримання у всіх суб'єктах владних повноважень, а також є елементом корпоративної культури більшості суб'єктів корпоративного права» [15, с. 27]. Таким чином, суб'єктом корупційного кримінального правопорушення виступає суб'єкт владних повноважень.

Кримінальний кодекс Швейцарії містить спеціальний Розділ XIX «Хабарництво», який визначає «такі склади корупційних злочинів, як: підкуп швейцарської посадової особи; давання хабара (ст. 322 ter); згода посадової особи на підкуп (ст. 322 quater); надання вигоди (ст. 322 quinquies); отримання вигоди (ст. 322 sexies); підкуп посадової особи іноземної держави (ст. 322 septies). Також декілька злочинів визначені в Розділі XVIII «Злочинні діяння проти службових і професійних обов'язків» [16]. Тут суб'єктами злочинів відповідно виступають посадові особи. Ці положення є важливими для вдосконалення вітчизняного досвіду у сфері протидії корупційним кримінальним правопорушенням.

Існують й інші цікаві приписи зарубіжного законодавства щодо корупційних кримінальних правопорушень щодо прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди, які потребують подальшого дослідження.

Список літератури:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Гусаров С.М. Поняття та види корупційних правопорушень, за вчинення яких установлено кримінальну відповідальність. Особливості застосування антикорупційного законодавства: від розслідування до вироку суду : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 жовт. 2019 р.). С. 52-56.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : від 31.10.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
5. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення: навч. посіб. / С.М. Клімова, Т.В. Ковальова, М.О. Тучак. Харків : Магістр, 2012. 260 с.
6. Вереша Р. Суб'єкт злочинного діяння за кримінальним законодавством зарубіжних держав. *Право України*. 2006. № 9. С. 137–143.
7. Гришук В. К., Пасека О. Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 248 с.
8. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. К. : Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
9. Шмигельський В.В. Кримінальна відповідальність за неправомірну вигоду за законодавством іноземних держав. Університетські наукові записки. 2014. № 4. С. 186–191.

10. Гузоватий О.І. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення (порівняльне дослідження): дис. к.ю.н. ; спеціальність 12.00.08. Дніпро: ДДУВС, 2016. 273 с.
11. Circular 003/2018: Criminal Finances Act: unexplained wealth orders. URL: <http://surl.li/nmddd>
12. Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Strafgesetzbuch, Fassung vom 08.06.2021 Druckansicht(Accesskey D) URL: <http://surl.li/nmdko>
13. Комарницька М.О. Закордонний досвід законодавчої регламентації та практичних аспектів боротьби зі злочинами у сфері прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 31 (70) № 3 2020. С. 176-181.
14. Супрун Т.М. Зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції. Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). 2017. Вип. 2–3. С. 199–206.
15. Теоретико-правові засади протидії корупції : науково-аналітична доповідь / авторський колектив : Дейнека В.Ф., Кармаліта М.В., Розум О.М., Шавло І.А., Шкуренко Н.Г. Ірпінь : НДІ фінансового права, 2014. 39 с.
16. Swiss Criminal Code. URL: <http://surl.li/nmefx>

Khar I.O. SUBJECTS OF CORRUPTION-RELATED CRIMINAL OFFENCES ACCEPTING AN OFFER, PROMISE OR RECEIPT OF AN UNLAWFUL BENEFIT: FOREIGN EXPERIENCE

The article reveals the legislative definition of subjects of corruption criminal offences under the current criminal legislation of Ukraine. In addition, the author elucidates the peculiarities and expediency of applying foreign experience in relation to the subject of corruption offences in modern Ukrainian practice.

The author identifies additional means and measures to combat corruption in the context of criminal liability for accepting an offer, promise or receipt of an unlawful benefit based on the results of the analysis of certain foreign countries. The author studies the experience of France, Austria, Sweden, Switzerland, and the United Kingdom in combating corruption through criminal liability legislation. The author identifies the subjects of crimes under the laws of France, Austria, Sweden, Switzerland, and the United Kingdom for committing crimes of accepting an offer, promise, or receiving an undue advantage.

The author identifies the main aspects of corruption offences and their subjects in the criminal legislation of France, Austria, Sweden, Switzerland and the United Kingdom which can be used in the national legislation on criminal liability for combating corruption criminal offences related to acceptance of an offer, promise or receipt of an undue benefit.

It is noted that in Austrian legislation, an important qualifying feature is the monopoly right or the ability to exercise one's own legal personality, which clearly determines that a person commits a criminal offence only when no one else can commit such an action and that this is not only the range of official duties or functions assigned by the State, but also a monopoly on making a specific managerial decision and this is decisive. It is noted that the Austrian legislator's approach to understanding the nature of a corruption act - the monopoly right to make or refrain from making management decisions which may change the nature of activities of business entities and private individuals - reveals the exclusivity and peculiarity of the subjective side of the crime, as well as the causal link between the purpose of the unlawful act, the act itself and the consequences to which it led. This provision may be used in the national legislation on criminal liability for corruption-related criminal offences.

Key words: *acceptance; offer; promise; obtaining an unlawful benefit; corruption crimes; corruption criminal offences; foreign experience; combating corruption; criminal law; corruption; subjects of corruption criminal offences; subjects of corruption crimes; persons authorised to perform the functions of the state or local self-government; persons equated to persons authorised to perform the functions of the state or local self-government.*